

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

16. juuli 2015*

Apellatsioonkaebus — Õigus tutvuda Euroopa Liidu institutsioonide dokumentidega — Määrus (EÜ) nr 1049/2001 — Artikli 4 lõike 2 kolmas taane — Keskkonnainfo — Århusi konventsioon — Artikli 4 lõiked 1 ja 4 — Dokumentidega tutvumise õiguse erand — Uurimise eesmärgi kaitsev erand — Keskkonnavaldkonna direktiivide ülevõtmist käsitlevad vastavusanalüüsid, mille Euroopa Komisjoni palvel koostas üks ettevõtja — Dokumendiga tutvumise osaline keelamine

Kohtuasjas C-612/13 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 25. novembril 2013 esitatud apellatsioonkaebus,

ClientEarth, asukoht London (Ühendkuningriik), esindaja: advokaat P. Kirch,

hageja,

teised menetlusosalised:

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Pignataro-Nolin, P. Costa de Oliveira ja M. Konstantinidis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

keda toetavad:

Euroopa Parlament, esindajad: J. Rodrigues ja L. Visaggio,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: M. Moore, M. Simm ja A. Jensen,

menetlusse astujad apellatsioonimenetluses,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseis: koja president R. Silva de Lapuerta, Euroopa Kohtu asepresident K. Lenaerts (ettekandja), kohtunikud J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev ja J. L. da Cruz Vilaça,

kohtujurist: P. Cruz Villalón,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. jaanuari 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

olles 14. aprilli 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,
on teinud järgmise

otsuse

- 1 ClientEarth palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu otsus kohtuasjas ClientEarth vs. komisjon (T-111/11, EU:T:2013:482; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”), millega Üldkohus jättis rahuldamata hagi, mille ese oli esialgu nõue tühistada otsus, millega Euroopa Komisjon vaikimisi keeldus võimaldamast ClientEarthil tutvuda teatud dokumentidega, mis puudutasid erinevate liikmesriikide õigusnormide kooskõla Euroopa Liidu keskkonnaõigusega, ja hiljem nõue tühistada hilisem sõnaselge 30. mai 2011. aasta otsus, millega keelduti võimaldamast ClientEarthil tutvuda nende dokumentidega osaliselt.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

- 2 Keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni, mis kirjutati alla 25. juunil 1998 Århusis ning kiideti Euroopa Ühenduse nimel heaks nõukogu 17. veebruari 2005. aasta otsusega 2005/370/EÜ (ELT L 124, lk 1; edaspidi „Århusi konventsioon”), artikkel 2 sätestab:

„Käesolevas konventsioonis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

2. „Avaliku võimu organ on:

[...]

- d) artiklis 17 nimetatud selle piirkondliku majanduskoostöö organisatsiooni institutsioon, kes on konventsiooniosaline.

[...]”

- 3 Konventsiooni artikli 4 lõiked 1 ja 4 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Konventsiooniosaline tagab, et tema avaliku võimu asutused annavad üldsusele keskkonnainfot, vastates keskkonnainfo taotlusele selle artikli kohaselt siseriiklikke õigusakte järgides. See kehtib ka juhul, kui infot küsitakse ja kooskõlas punktiga b esitatakse taotletud infot sisaldava dokumendi koopiana:

- a) ilma et taotleja peaks huvi tõendama;
- b) soovitud vormis, välja arvatud juhul, kui:
 - i) avaliku võimu organi seisukohalt on mõistlik anda infot muus vormis. Sel juhul tuleb info muus vormis esitamist põhjendada; või
 - ii) info on üldsusele muus vormis juba kättesaadav.

[...]

4 Keskkonnainfo taotluse võib jätta rahuldamata, kui avalikustamine võib ebasoodsalt mõjutada:

[...]

c) õigusemõistmist, isiku õigust õiglasele kohtumõistmisele või avaliku võimu organi korraldatavat kriminaal- või distsiplinaaruurimist;

[...]

Info avalikustamisest keeldumise põhjendusi tõlgendatakse kitsendavalt, arvestades vajadust info avalikustamisega rahuldada üldsuse huvi ja seda, kas taotletud info käsitleb heidete keskkonda viimist.”

Liidu õigus

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331) sätestab nende institutsioonide dokumentidega tutvumise õiguse põhimõtted, tingimused ja ulatuse.

5 Määruse artikli 4 „Erandid” lõige 2 sätestab:

„Institutsioonid keelavad juurdepääsu dokumentidele, mille avaldamine kahjustaks:

— [...]

— [...]

— kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki,

välja arvatud juhul, kui avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.”

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1367/2006 keskkonnainfo kättesaadavuse, keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise Århusi konventsiooni sätete kohaldamise kohta ühenduse institutsioonide ja organite suhtes (ELT L 264, lk 13) artikli 6 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 esimese ja kolmanda taande puhul, välja arvatud uurimine ja eelkõige ühenduse õiguse võimalike rikkumiste uurimine, eeldatakse info avaldamiseks ülekaalukat üldsuse huvi, kui taotletud info on seotud heitmetega keskkonda. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 4 sätestatud muude erandite puhul tõlgendatakse keeldumise aluseid kitsendaval viisil, võttes arvesse avalikustamisega teenitavat üldsuse huvi ja seda, kas taotletud info on seotud heidetega keskkonda.”

Vaidluse taust

7 ClientEarth, kes on Inglise õiguse alusel asutatud ühendus, mis teenib eelkõige keskkonnakaitse eesmärki, esitas 8. septembril 2010 komisjoni keskkonna peadirektoraadile määrusele nr 1049/2001 ja määrusele nr 1367/2006 tugineva taotluse tutvuda dokumentidega. Taotlus puudutas erinevaid dokumente, millele oli viidatud selle peadirektoraadi dokumendis „2010. aasta juhtimiskava”.

- 8 Komisjon jättis taotluse osaliselt rahuldamata 29. oktoobri 2010. aasta kirjaga. Ta edastas ClientEarthile ühe taotletud dokumentidest, kuid märkis, et ülejäänud dokumendid on eelkõige hõlmatud määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ette nähtud erandiga.
- 9 ClientEarth esitas 10. novembril 2010 taotluse palvega, et komisjon vaataks oma seisukoha uuesti läbi paljude dokumentide osas, millega tutvumisest võimaldamisest keelduti.
- 10 Komisjon võttis 30. mail 2011 viimati nimetatud taotluse kohta määrust nr 1049/2001 ja määrust nr 1367/2006 arvestades vastu sõnaselge otsuse (edaspidi „sõnaselge otsus”), mille ta samal päeval ClientEarthile edastas.
- 11 Otsusega andis komisjon ClientEarthile loa osaliselt tutvuda 41 vastavusanalüüsiga, mis puudutasid erinevate liikmesriikide õigusnormide kooskõla liidu keskkonnaõigusega ning mille oli koostanud üks ettevõtja komisjoni arvel ja mille komisjon oli kätte saanud 2009. aastal (edaspidi „vaidlusalused vastavusanalüüsid”). Konkreetselt edastas komisjon ClientEarthile igast vastavusanalüüsist esilehe, sisukorra, kasutatud lühendite loetelu, läbivaadatud õigusakte sisaldava lisa ning alajaotised pealkirjadega „Sissejuhatus”, „Liikmesriigi õigusraamistiku ülevaade” ja „Ülevõtmise ja rakendamise raamistik”. Seevastu keeldus komisjon ClientEarthil võimaldamast tutvuda kõikide nende vastavusanalüüsides alajaotistega „Kokkuvõte”, „Ülevõtmismeetmete õiguslik analüüs” ja „Järeldused” ning ka ühe lisaga, mis sisaldas asjaomase liikmesriigi õigusaktide ja asjassepuutuva liidu õiguse vastavustabelit.
- 12 Komisjon jaotas vaidlusalused vastavusanalüüsid kahte liiki. Esimesse liiki kuulus vastavusanalüüs, mille hindamine oli dialoogis asjaomase liikmesriigiga alanud natuke aega enne sõnaselge otsuse tegemist. Teise liiki kuulus 40 vastavusanalüüsi, mis olid andnud alust pikemaks dialoogiks asjaomaste liikmesriikidega.
- 13 Otsuse põhjenduseks märkis komisjon, et vaidlusaluste vastavusanalüüsides avalikustamata osad on hõlmatud just määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taandega ette nähtud uurimise eesmärki kaitsva erandiga.
- 14 Komisjon selgitas sellega seoses, et vastavusanalüüsid on koostatud selleks, et ta saaks kontrollida hulga direktiivide ülevõtmist liikmesriikide poolt ja vajaduse korral alustada nende suhtes ELTL artiklis 258 sätestatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust.
- 15 Käesoleva kohtuotsuse punktis 12 nimetatud esimesse liiki arvatud vastavusanalüüsi käsitledes märkis komisjon, et ta ei ole veel jõudnud teha järeldusi vastava direktiivi ülevõtmise kohta asjaomase liikmesriigi poolt ning et selles vastavusanalüüsis sisalduvate, alles kontrollimata andmete ja järelduste avalikustamine, millele sel liikmesriigil ei ole veel olnud võimalust vastata, tekitaks ohu, et liikmesriiki hakatakse võib-olla ebaõiglaselt kritiseerida, ja kahjustaks direktiivi rakendamise hindamiseks vajalikku vastastikuse usalduse õhkkonda.
- 16 Käesoleva kohtuotsuse punktis 12 nimetatud teise liiki arvatud vaidlusaluste vastavusanalüüsides kohta selgitas komisjon, et teatud juhtudel on ta otsustanud alustada liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelset faasi asjaomaste liikmesriikide suhtes, kuid ülejäänud juhtudel ei ole ta veel seisukohta võtnud. Ta väitis, et nende vastavusanalüüsides avalikustamine, kui seda lubatakse, kahjustaks vastastikuse usalduse õhkkonda, mis on vajalik komisjoni ja asjaomaste liikmesriikide vaidluste lahendamiseks nii, et ei pea kasutama liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtulikku faasi.
- 17 Komisjon rõhutas veel kord, et määruse nr 1367/2006 artikli 6 lõige 1 ei sea kahtluse alla hindamist, mille ta viis ta läbi määruse nr 1049/2001 kontekstis.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 18 ClientEarth esitas 21. veebruaril 2011 hagi, nõudes sellise otsuse tühistamist, millega jäeti vaikimisi rahuldamata tema 10. novembri 2010. aasta taotlus. Pärast seda, kui komisjon võttis sõnaselge otsuse ja keeldus võimaldamast ClientEarthil vaidlusaluste vastavusanalüüsidega tervikuna tutvuda, peetakse hagi nüüd esitatuks viimati nimetatud otsuse tühistamise nõudes.
- 19 ClientEarth esitas oma hagi põhjenduseks seitse väidet.
- 20 Kuna Üldkohus lükkas need seitse väidet tagasi, jättis ta hagi rahuldamata.

Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded

- 21 ClientEarth palub Euroopa Kohtul vaidlustatud kohtuotsus tühistada ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 22 Komisjon palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja ClientEarthilt.
- 23 Euroopa Parlamendile ja Euroopa Liidu Nõukogule anti luba astuda menetlusse komisjoni nõuete toetuseks.

Apellatsioonkaebus

- 24 ClientEarth esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks kolm väidet.

Teine väide

- 25 Analüüsi tuleb alustada teisest väitest, millega Üldkohtule heidetakse ette õigusnormi rikkumist, kuna viimane leidis, et määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmas taane on kooskõlas Århusi konventsiooni artikli 4 lõigetega 1 ja 4.

Poolte argumendid

- 26 Selle väite raames vaidlustab ClientEarth Üldkohtu arutluskäigu, mis sisaldub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 91–99.
- 27 Esiteks heidab ClientEarth, tuginedes kohtuotsustele Fediol *vs.* komisjon (70/87, EU:C:1989:254) ja Nakajima *vs.* nõukogu (C-69/89, EU:C:1991:186), Üldkohtule ette, et ta kontrollis Århusi konventsiooni artikli 4 vahetut kohaldatavust, kuigi see ei olnud vajalik, selleks et kontrollida määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande kooskõla selle konventsiooniga.
- 28 Teiseks väidab ClientEarth, et Üldkohus leidis ekslikult, et Århusi konventsiooni artikli 4 lõige 1 ja lõike 4 esimese lõigu punkt c ei ole vahetult kohaldatav liidu institutsioonidele. Iseäranis rikkus Üldkohus õigusnormi, kui ta nõustus, et liidu „eripära” võib õigustada selle konventsiooni vahetust kohaldamisest erandi tegemist.
- 29 Kolmandaks väidab ClientEarth, et Üldkohus on eiranud kohustust tõlgendada Århusi konventsiooni artikli 4 lõike 4 esimese lõigu punkti c kitsendavalt vastavalt konventsiooni artikli 4 lõike 4 teisele lõigule.

- 30 Neljandaks väidab ClientEarth, et Üldkohus ei tõlgendanud Århusi konventsiooni kooskõlas 23. mai 1969. aasta rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni (*Recueil des traités des Nations unies*, kd 1155, lk 331; edaspidi „Viini konventsioon”) artiklites 26 ja 31 sisalduvate põhimõtetega. Laiendades uurimise eesmärki kaitseva erandi ulatust vaidlusalustele vastavusanalüüsidele, andis Üldkohus Århusi konventsiooni artikli 4 lõikele 4 tegelikult tõlgenduse, mis ei lange kokku selle sõnastuse, mõtte ja eesmärgiga, rikkudes Viini konventsiooni eespool viidatud artikleid.
- 31 Komisjon, keda toetavad parlament ja nõukogu, väidab üldiselt, et Üldkohtu arutluskäigus, mis sisaldub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 91–99, ei ole õigusnorme rikutud. Arutluskäik vastab igas punktis Euroopa Kohtu praktikale.
- Euroopa Kohtu hinnang
- 32 Sissejuhatuses tuleb täpsustada, et käesolev väide puudutab määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande, mitte määruse nr 1367/2006 artikli 6 lõike 1 kooskõla Århusi konventsiooni artikli 4 lõigetega 1 ja 4.
- 33 Sissejuhatav täpsustus tehtud, tuleb meelde tuletada, et ELTL artikli 216 lõike 2 kohaselt seovad liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud liidu institutsioone ja on seega ülimuslikud institutsioonide aktide suhtes (kohtuotsused nõukogu jt *vs.* Vereniging Milieudefensie ja Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht, C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika, ning nõukogu ja komisjon *vs.* Stichting Natuur en Milieu ja Pesticide Action Network Europe, C-404/12 P ja C-405/12 P, EU:C:2015:5, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Sellest tuleneb, et liidu õigusakti vastuolu niisuguste rahvusvahelise õiguse normidega võib mõjutada selle akti kehtivust (kohtuotsus Air Transport Association of America jt, C-366/10, EU:C:2011:864, punkt 51).
- 35 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 91 meenutas, nähtub Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast siiski, et liidu kohus võib liidu õigusakti vastuolu rahvusvahelise lepingu normidega, mille osaline liit on, kontrollida ainult esiteks tingimusel, et lepingu laad ja ülesehitus seda ei välista, ning teiseks tingimusel, et need sätted on oma sisu poolest tingimusteta ja piisavalt täpsed (vt kohtuotsused IATA ja ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, punkt 39; Intertanko jt, C-308/06, EU:C:2008:312, punkt 45, ja Air Transport Association of America jt, C-366/10, EU:C:2011:864, punkt 54).
- 36 Mõistagi on tõsi, et Euroopa Kohus on samuti leidnud, et juhul, kui liit soovis rakendada Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames sõlmitud lepingutes võetud erikohustust, või olukorras, kus liidu õigusakt viitab selgelt nende lepingute konkreetsetele sätetele, lasub Euroopa Kohtul kohustus kontrollida asjaomase liidu akti õiguspärasust WTO eeskirjade suhtes (vt selle kohta kohtuotsused Fediol *vs.* komisjon, 70/87, EU:C:1989:254, punktid 19–22, ja Nakajima *vs.* nõukogu, C-69/89, EU:C:1991:186, punktid 29–32; vt samuti kohtuotsus LVP, C-306/13, EU:C:2014:2465, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 37 Ilma et oleks siiski vaja otsustada, kas eespool punktis mainitud kohtupraktika on käesolevas asjas kohaldatav, piisab, kui tõdeda, et määrus nr 1049/2001 ja konkreetset selle artikli 4 lõike 2 kolmas taane ei viita sõnaselgelt Århusi konventsioonile ning ei rakenda sellest konventsioonist tulenevat erikohustust. Järelikult ei ole see kohtupraktika käesolevas asjas igal juhul asjakohane.
- 38 Sellest tuleneb, et Üldkohus tegi esiteks õigesti, kui ta ei võtnud arvesse kohtuotsustest Fediol *vs.* komisjon (70/87, EU:C:1989:254) ja Nakajima *vs.* nõukogu (C-69/89, EU:C:1991:186) tulenevat kohtupraktikat, ning teiseks kui ta kontrollis, kas Århusi konventsiooni artikli 4 lõige 1 ja lõike 4 esimese lõigu punkt c on sisu poolest tingimusteta ja piisavalt täpsed.

- 39 Neil asjaoludel tuleb analüüsida ClientEarthi argumente, mille kohaselt Üldkohtu analüüs on vale, kuna ta leidis, et neil sätetel neid omadusi ei ole ning järelikult ei saa neile tugineda määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande õiguspärasuse hindamisel.
- 40 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 96 sellega seoses õigesti märkis, annab Århusi konventsiooni artikli 4 lõikes 1 siseriiklikele õigusaktidele viitamine tunnistust sellest, et konventsioon oli ilmselgelt koostatud siseriiklikele õiguskordi, mitte sellise piirkondliku majanduskoostöö organisatsiooni nagu liidu eripära arvestades, isegi kui sellised organisatsioonid võivad konventsiooni artiklite 17 ja 19 kohaselt sellele alla kirjutada ja sellega ühineda.
- 41 Nagu komisjon ja parlament on rõhutanud, kinnitas ühendus seetõttu Århusi konventsiooni heakskiitmisel vastavalt konventsiooni artiklile 19 tehtud deklaratsioonis deklaratsiooni, mille ta tegi konventsiooni allkirjastamisel ja mille ta lisis otsusele 2005/370, ehk seda, et „ühenduse institutsioonid kohaldavad konventsiooni kooskõlas oma praeguste ja tulevaste eeskirjadega, mis käsitlevad dokumentidele juurdepääsu, ja kooskõlas konventsiooniga hõlmatud ühenduse õiguse selle valdkonna teiste asjakohaste eeskirjadega”.
- 42 Neil tingimustel ei saa ei Århusi konventsiooni artikli 4 lõike 4 esimese lõigu punkti c viidet „kriminaal- või distsiplinaaruurimisele” ega selle konventsiooni artikli 4 lõike 4 teises lõigus toodud kohustust, mille kohaselt nendest sätetest esimeses välja toodud juurdepääsu keelamise põhjendusi tuleb tõlgendada kitsendavalt, mõista nii, et see paneb liidu seadusandjale täpse kohustuse. Seda enam ei saa nendest sätetest järeldada keeldu sisustada mõiste „uurimine” tähenduses, mis võtab arvesse liidu eripära, eelkõige komisjoni ülesannet uurida võimalikke rikkumisi, mille on toime pannud liikmesriigid, kes kahjustavad aluslepingute ja nende alusel vastu võetud liidu õigusnormide õiget kohaldamist.
- 43 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et Üldkohus välistas õigesti võimaluse tugineda Århusi konventsiooni artikli 4 lõigetele 1 ja 4, et hinnata määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande õiguspärasust. Seega sai ta õigusnormi rikkumata lükata tagasi ClientEarthi argumendid, et viimati nimetatud säte ei ole kooskõlas Århusi konventsiooniga.
- 44 Samadel kaalutlustel tuleb samuti lükata tagasi ClientEarthi argumendid, et Üldkohus eiras Viini konventsiooni artiklites 26 ja 31 sätestatud lepingute heas usus täitmise ja tõlgendamise põhimõtteid.
- 45 Järelikult tuleb teine väide tagasi lükata.

Esimene väide

Poolte argumendid

- 46 Esimene väide, et Üldkohus on määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tõlgendamisel rikkunud õigusnorme, koosneb kahest osast.
- 47 Esimene väiteosa käsitleb selle sätte tähenduses mõiste „uurimine” vale tõlgendust ning puudutab eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punkte 49, 50, 58–61 ja 70.
- 48 Selle väiteosa raames väidab ClientEarth, et see mõiste eeldab seda, et on olemas komisjoni ametlik otsus kolleegiumina. Sellega seoses toob ta välja kohtuotsused komisjon *vs.* Technische Glaswerke Ilmenau (C-139/07 P, EU:C:2010:376), komisjon *vs.* Éditions Odile Jacob (C-404/10 P, EU:C:2012:393), LPN ja Soome *vs.* komisjon (C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738), WWF UK *vs.* komisjon (T-105/95, EU:T:1997:26), Bavarian Lager *vs.* komisjon (T-309/97, EU:T:1999:257), Petrie jt *vs.* komisjon (T-191/99, EU:T:2001:284) ja API *vs.* komisjon (T-36/04, EU:T:2007:258).

- 49 Käesolevas asjas tulenesid vaidlusalused vastavusanalüüsid aga komisjoni talituste haldusotsusest, mitte volinike kolleegiumi otsusest algatada liikmesriikide vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlused.
- 50 Tuginedes kohtuotsusele Mecklenburg (C-321/96, EU:C:1998:300, punktid 27 ja 30), lisab ClientEarth, et isegi kui möönda, et vaidlusalused vastavusanalüüsid on hõlmatud ametliku liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse esialgse faasiga, saab määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ette nähtud erand põhjendada avalikustamisest keeldumist üksnes juhul, kui taotletud dokumendi olemasolu eelneb vahetult kohtumenetlusele või kohtulaadsele menetlusele ja tuleneb vajadusest koguda tõendeid või uurida asja enne kitsas tähenduses kohtumenetluse faasi algust. Käesolevas asjas aga ei eelnenud vaidlusaluste vastavusanalüüsidele vahetult otsust alustada uurimise tulemusel ELTL artikli 258 kohast liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust.
- 51 Esimese väite teine osa käsitleb määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tähenduses mõiste „uurimise eesmärgi kahjustamine” ekslikku tõlgendust ja puudutab eelkõige vaidlustatud kohtuotsuse punkte 53 ja 68–80.
- 52 Teise väiteosa raames väidab ClientEarth kõigepealt, et ta taotles spetsiifiliste dokumentide, mitte liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlusega seotud terve haldustoimiku või üldiselt viidatud kõikide dokumentidega tutvumist. Lisaks käsitles tema taotlus mitte ühte kategooriat sarnastele üldistele kaalutlustele vastavaid dokumente, vaid kahte eri kategooriat vastavusanalüüse, see tähendab esiteks vastavusanalüüse, mis puudutasid algatatud uurimismenetlust, ja teiseks vastavusanalüüse, mis ei olnud ühegi sellise menetlusega seotud.
- 53 ClientEarth kinnitab seejärel, et vaidlusaluste vastavusanalüüside avalikustamine ei oleks kuidagi mõjutanud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse eesmärgi täitmist, milleks on kutsuda asjaomaseid liikmesriike üles viima oma siseriiklik õigus liidu õigusega kooskõlla.
- 54 ClientEarth väidab ka, et senikaua, kui komisjon ei ole asjaomase liikmesriigi suhtes ametlikku menetlust algatanud, ei saa asuda seisukohale, et vaidlusaluste vastavusanalüüside avalikustamine kahjustaks vastastikuse usalduse õhkkonda. Nimelt ei oleks nende vastavusanalüüside pelk olemasolu olnud piisav, et tekitada asjaomase liikmesriigi ja komisjoni vahel kahepoolne suhe, mida oleks tulnud läbipaistvust kahjustades kaitsta.
- 55 Komisjon väidab, et esimese väite esimeses osas esitatud ClientEarth'i argumendid on õiguslikult põhjendamata. Ta väidab sisuliselt, et mis tahes sellist dokumenti nagu vastavusanalüüs, mis on mõeldud selleks, et komisjonil oleks võimalik ELL artikli 17 alusel kontrollida, kas liikmesriigid on liidu õigust järginud, tuleb pidada määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tähenduses uurimisega seotuks.
- 56 Mis puudutab esimese väite teist osa, siis komisjon väidab, et arvestades vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 tuvastatud, ei ole Üldkohtu arutluskäigus, mis sisaldub selle kohtuotsuse punktides 68–80, ühtegi õigusnormi rikutud. Arutluskäik vastab igas punktis Euroopa Kohtu praktikale.

Euroopa Kohtu hinnang

- 57 Määruse nr 1049/2001 eesmärk on anda üldsusele võimalikult laiaulatuslik juurdepääs liidu institutsioonide dokumentidele. Samast määrusest, täpsemalt selle artiklist 4, mis näeb selles suhtes ette erandite korra, ilmneb ka, et õigusel dokumentidega tutvuda on teatavad avalikest või erahuvidest lähtuvad piirid (vt kohtuotsused LPN ja Soome vs. komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika, ning komisjon vs. EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 58 Vastavalt erandile, millele komisjon käesolevas asjas tugines ja mis on toodud määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes, keelavad liidu institutsioonid juurdepääsu dokumendile, mille avaldamine kahjustaks kontrollimiste, uurimise või audiitorkontrolli eesmärki, välja arvatud juhul, kui viidatud dokumendi avaldamine teenib ülekaalukaid üldisi huve.
- 59 Käesoleval juhul tuleb kõigepealt analüüsida, kas Üldkohus rikkus õigusnormi – nagu ClientEarth esimese väite esimeses osas väidab –, kui ta leidis, et vaidlusalused vastavusanalüüsid on hõlmatud uurimisega selle sätte tähenduses.
- 60 Sellega seoses tuleb kohe rõhutada, et kohtupraktikast, millele ClientEarth tugines ja mida on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 48, ei nähtu kuidagi, et „uurimine” selle sätte tähenduses eeldab komisjoni kolleegiumina tehtud ametliku otsuse olemasolu.
- 61 Olles seda täpsustanud, tuleb märkida, et vaidlusalused vastavusanalüüsid koostati komisjoni palvel ja tema arvel, pärast seda, kui oli möödunud ühe rühma keskkonnakaitset puudutavate liidu direktiivide ülevõtmise tähtaeg, konkreetse eesmärgiga kontrollida nende erinevate direktiivi ülevõtmise protsessi teatud hulgas liikmesriikides. Nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktides 13 ja 49 toodud asjaoludest, sisaldab tegelikult iga vastavusanalüüs, mis puudutab ainult ühte liikmesriiki ja ühte direktiivi, uuritud siseriikliku õiguse ja asjakohase liidu õiguse võrdlust, millele on lisatud õiguslik analüüs ja järeldused asjaomase liikmesriigi poolt vastuvõetud ülevõtmismeetmete kohta.
- 62 Nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 49 õigesti leidis, on sellised vastavusanalüüsid osa komisjoni vahenditest, mis tal on temale ELL artikliga 17 pandud kohustuse raames teostada järelevalvet liidu õiguse kohaldamise üle Euroopa Kohtu kontrolli all, selleks et tuvastada liikmesriikide võimalikke rikkumisi asjaomaste direktiivide ülevõtmise kohustusest ja otsustada vajaduse korral alustada liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust liikmesriikide suhtes, kes on tema arvates toime pannud liidu õiguse rikkumise. Vastavusanalüüsid on seega hõlmatud mõistega „uurimine” määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tähenduses.
- 63 ClientEarth rõhutatud asjaolu, et komisjon usaldas vaidlusaluste vastavusanalüüside koostamise pigem välisele teenusepakkujale kui oma talitustele ning et need vastavusanalüüsid ei väljenda institutsiooni seisukohta ega too kaasa tema vastutust, ei tähenda, et komisjon, kui ta tellis selliste analüüside koostamise, oleks taotlenud muud eesmärki, kui saada tänu nendele uurimisvahenditele põhjalikku teavet teatud liikmesriikide õigusaktide kooskõla kohta liidu keskkonnaõigusega, mis võimaldaks tal tuvastada võimalikke keskkonnaõiguse rikkumisi ja vajaduse korral alustada rikkumise toime pannud liikmesriigi vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust.
- 64 Mis puudutab ClientEarth argumenti, mis põhineb kohtuotsusel Mecklenburg (C-321/96, EU:C:1998:300), siis selle kohtuotsuse punktides 27 ja 30 sisalduv juhtnõör ei ole käesolevas asjas asjakohane. Nimelt oli see juhtnõör seotud mõistega „[eel]uurimine” nõukogu 7. juuni 1990. aasta direktiivi 90/313/EMÜ, mis käsitleb vaba juurdepääsu keskkonnateabele (EÜT L 158, lk 56; ELT eriväljaanne 15/01, lk 402), artikli 3 lõike 2 kolmanda taande tähenduses, mitte eraldiseisva mõistega „uurimine”, millele samuti samas sättes viidatakse.
- 65 Eeltoodud kaalutlustest ilmneb, et Üldkohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 50 põhjendatult, et vaidlusalused vastavusanalüüsid on hõlmatud komisjoni uurimistegevusega määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tähenduses.
- 66 Esimese väite esimene osa tuleb seega tagasi lükata.
- 67 Seejärel tuleb analüüsida, kas Üldkohus rikkus õigusnormi – nagu väidab ClientEarth esimese väite teises osas –, kui ta asus seisukohale, et komisjon leidis üldiste kaalutluste alusel põhjendatult, et nende vastavusanalüüside tervikuna avalikustamine oleks kahjustanud uurimise eesmärgi kaitset määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tähenduses.

- 68 Sellega seoses ilmneb Euroopa Kohtu kindlalt väljakujunenud kohtupraktikast, et niisugusele dokumendile juurdepääsu keelamise õigustamiseks, mille avalikustamist taotleti, ei piisa põhimõtteliselt sellest, et see dokument puudutab ühte määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõikes 2 ja 3 nimetatud tegevust. Asjaomane institutsioon on kohustatud ka selgitama esiteks küsimust, kuidas juurdepääs sellele dokumendile võib konkreetselt ja tegelikult kahjustada huve, mida kaitseb mõni selles artiklis ette nähtud erand (kohtuotsus komisjon *vs.* EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punkt 64 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 69 Asjaomane liidu institutsioon võib sellega seoses siiski tugineda teatud liiki dokumentidele kohaldatavatele üldistele eeldustele, kuna sama laadi dokumentide avalikustamise taotluste suhtes saab kohaldada sarnaseid üldist laadi kaalutlusi (kohtuotsus komisjon *vs.* EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Käesoleval juhul annab vaidlustatud kohtuotsuse punkt 66 tunnistust sellest, et komisjon tugines sellistele üldist laadi kaalutlustele, et keelduda ClientEarthil võimaldamast vaidlusaluste vastavusanalüüsides tervikuna tutvuda. Nagu nähtub selle kohtuotsuse punktides 60 ja 70, otsustas Üldkohus, et komisjonil oli õigus, kui ta leidis, et need vastavusanalüüsid kuuluvad samasse dokumentide liiki, ja kui ta tugines üldist laadi kaalutlustele, mille kohaselt oleks nende tervikuna avalikustamine kahjustanud selle uurimisega taotletud eesmärkide kaitset, kuna nende vastavusanalüüsides avalikustamine, kui seda lubataks, oleks kahjustanud usaldusõhkkonda, mis peab valitsema komisjoni ja iga asjaomase liikmesriigi vahel, ning juhul, kui oleks tuvastatud liidu õiguse rikkumised, oleks takistanud kokkuleppel lahenduse leidmist eemal välisest survest.
- 71 Sellega seoses nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktis 17 toodud asjaoludest, et kuupäeval, kui komisjon tegi sõnaselge otsuse, oli teatud vaidlusaluste vastavusanalüüsides põhjal juba algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelne faas ELTL artikli 258 alusel.
- 72 Analoogilistel põhjustel, mis Euroopa Kohus on juba üksikasjalikult välja toonud kohtuotsuses LPN ja Soome *vs.* komisjon (C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punktid 52–65), oli komisjonil õigus leida, et nende vaidlusaluste vastavusanalüüsides tervikuna avalikustamisel, mille põhjal oli sõnaselge otsuse tegemisel kuupäeval komisjon juba liikmesriigile adresseerinud märgukirja ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel, ning mis järelikult olid lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse, oleks olnud oht mõjutada selle menetlusfaasi olemust ja kulgu, tehes keeruliseks komisjoni ja selle liikmesriigi vahelise läbirääkimiste protsessi ja kohtuvälise kokkuleppe saavutamise, et oleks võimalik etteheidetud rikkumine lõpetada ilma, et oleks olnud vaja olnud kasutada selle menetluse kohtulikku faasi. Seega oli põhjendatud komisjoni arvamus, et selline tervikuna avalikustamine oleks kahjustanud uurimise eesmärgi kaitset määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande tähenduses.
- 73 ClientEarth'i poolt välja toodud asjaolu, et vaidlusalused vastavusanalüüsid koostas ettevõtja väljastpoolt ning et need ei väljenda komisjoni seisukohta, ei sea eeltoodud analüüsi kahtluse alla.
- 74 Nimelt esiteks moodustavad liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikus sisalduvad dokumendid uurimise eesmärgi kaitse jaoks üheainsa dokumentide kategooria, ilma et oleks vaja eristada toimikusse kuuluvaid dokumente lähtuvalt dokumendi liigist või asjaomaste dokumentide koostajast (vt selle kohta kohtuotsus LPN ja Soome *vs.* komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punkt 64).
- 75 Teiseks algatati komisjoni poolt teatud liikmesriikide suhtes liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelne faas vaidlusalustes vastavusanalüüsides sisalduvat õiguslikku analüüsi ja järeldusi arvestades. Õiguslik analüüs ja järeldused olid seega nende läbirääkimiste alus, mida komisjon alustas iga asjaomase liikmesriigiga selleks, et jõuda kohtuvälisele kokkuleppele väidetavate liidu õiguse

- rikkumiste suhtes. Neil tingimustel oleks nende vastavusanalüüside tervikuna avalikustamine muu hulgas tekitanud välist survet, mis võinuks ohustada vastastikuse usalduse õhkkonnas toimuvate läbirääkimiste kulgu ning seega kahjustada komisjoni uurimisega taotletud eesmärkide kaitset.
- 76 Sellest tuleneb, et Üldkohus leidis õigesti, et komisjonil on lubatud üldiselt asuda seisukohale, et nende vaidlusaluste vastavusanalüüside tervikuna avalikustamisel, mis sõnaselge otsuse tegemise kuupäeval olid juba lisatud asjaomasele liikmesriigile ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel saadetud märgukirjaga algatatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse, oleks kahjustatud nende eesmärkide kaitset.
- 77 Mis puudutab seevastu teisi vaidlusaluseid vastavusanalüüsi peale nende, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktides 71–76, siis tuleb esiteks märkida, et siiani on Euroopa Kohus tunnistanud üldise konfidentsiaalsuse eelduse olemasolu viite tüüpi dokumentide suhtes, milleks on riigiabi kontrollimise menetlust puudutava haldustoimiku dokumendid (kohtuotsus komisjon *vs.* Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, punkt 61), kohtumenetluses esitatud institutsiooni seisukohad (kohtuotsus Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, EU:C:2010:541, punkt 94), komisjoni ja teatist esitavatele osaliste või kolmandate isikute vahel ettevõtjate koondumiste kontrolli menetluse raames edastatud dokumendid (kohtuotsus komisjon *vs.* Éditions Odile Jacob, C-404/10 P, EU:C:2012:393, punkt 123), liikmesriigi kohustuste rikkumise kohtueelse menetlusega seotud dokumendid (kohtuotsus LPN ja Soome *vs.* komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punkt 65) ning ELTL artikli 101 kohaldamise menetlusega seotud dokumendid (kohtuotsus komisjon *vs.* EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punkt 93).
- 78 Eelmises punktis viidatud otsuste aluseks olnud kõikides kohtuasjades puudutas asjaomane dokumentidega tutvumise keelamine rühma dokumente, mis olid selgelt piiritletud sellega, et need ühiselt kuulusid poolelioleva haldus- või kohtumenetluse toimikusse (vt selle kohta kohtuotsused komisjon *vs.* Technische Glaswerke Ilmenau, C-139/07 P, EU:C:2010:376, punktid 12–22; Rootsi jt *vs.* API ja komisjon, C-514/07 P, C-528/07 P ja C-532/07 P, EU:C:2010:541, punkt 75; komisjon *vs.* Éditions Odile Jacob, C-404/10 P, EU:C:2012:393, punkt 128; LPN ja Soome *vs.* komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punktid 49 ja 50, ning komisjon *vs.* EnBW, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punktid 69 ja 70). Sellega on aga tegu ainult käesoleva kohtuotsuse punktides 71–76 viidatud vaidlusaluste vastavusanalüüside, mitte teiste vastavusanalüüside puhul.
- 79 Teiseks, kuigi komisjon võib õigesti asuda üldiselt seisukohale, et liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud dokumentide avalikustamine oleks kahjustanud selle faasi korrakohast kulgu ning komisjoni ja süüdistatava liikmesriigi vahelisele erimeelsusele kohtueelse lahenduse otsimist vastastikuse usalduse õhkkonnas, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 72 meenutati, ei saa sellist üldist eeldust seevastu kohaldada nendele vaidlusalustele vastavusanalüüsidele, mille tulemusel ei olnud sõnaselge otsuse tegemise kuupäeval komisjon asjaomasele liikmesriigile märgukirja saatnud ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel ning mille puhul on sel kuupäeval seega ebaselge, et nende põhjal algatatakse selle liikmesriigi vastu liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelne faas. Sellega seoses tuleb meenutada, et komisjon, kui ta leiab, et liikmesriik on oma kohustusi rikkunud, on vaba hindama selle liikmesriigi suhtes menetluse algatamise otstarbekust ja valima hetke, mil alustada liikmesriigi kohustuste rikkumise menetlust tema vastu (vt selle kohta kohtuotsus LPN ja Soome *vs.* komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punkt 61).
- 80 Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et kuna Üldkohus tunnistas vaidlustatud kohtuotsuses, et komisjon võib õiguspäraselt laiendada konfidentsiaalsuse eelduse ulatust käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis viidatud vaidlusalustele vastavusanalüüsidele, rikkus Üldkohus õigusnormi.
- 81 Selline arutluskäik on vastuolus sellise eelduse kitsa tõlgendamise ja kohaldamise nõudega, kusjuures taoline eeldus kujutab endast tegelikult erandit asjaomase institutsiooni kohustusest konkreetselt ja tegelikult analüüsida iga dokumenti, millega tutvumise taotlus on esitatud (vt selle kohta kohtuotsus LPN ja Soome *vs.* komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punkt 44 ja seal viidatud

kohtupraktika) ning üldisemalt põhimõttest, et üldsusel on võimalikult laiaulatuslik juurdepääs liidu institutsioonide dokumentidele (vt selle kohta kohtuotsused *Rootsi vs. MyTravel* ja komisjon, C-506/08 P, EU:C:2011:496, punkt 48, ja nõukogu *vs. in 't Veld*, C-350/12 P, EU:C:2014:2039, punkt 48).

- 82 Sellest tuleneb, et kuna eeldust ei saa kohaldada käesoleva kohtuotsuse punktis 79 viidatud vaidlusaluste vastavusanalüüside suhtes, peab komisjon juhtumipõhiselt uurima, kas neid vastavusanalüüse ClientEarthile tervikuna avalikustada või mitte.
- 83 Järelikult tuleb esimese väite teise osaga osaliselt nõustuda osas, milles see puudutab vaidlusaluseid vastavusanalüüse, mille tulemusel ei olnud kuupäeval, kui komisjon sõnaselge otsuse tegi, saadetud märgukirja asjaomasele liikmesriigile ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel ning mida ei olnud seega lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse.
- 84 Esimese väite see osa tuleb ülejäänud osas tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

- 85 Kolmanda väite raames, mis käsitleb seda, et Üldkohus tõlgendas valesti mõistet „ülekaalukas üldine huvi” määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 viimase lauseosa tähenduses, väidab ClientEarth, et Üldkohtu hinnang vaidlustatud kohtuotsuse punktides 107–109 paneb tõendamiskoormise pigem talle kui komisjonile, mis on aga vastuolus nii selle sätte kui ka Euroopa Kohtu praktikaga, mis paneb asjaomasele institutsioonile kohustuse liidu kohtu kontrolli all kaaluda asjaga seotud huvisid, lähtudes ülekaaluka üldise huvi olemasolu eeldusest (vt selle kohta kohtuotsus *Rootsi ja Turco vs. nõukogu*, C-39/05 P ja C-52/05 P, EU:C:2008:374, punktid 44 ja 45).
- 86 Rõhutades, kui ülioluline on liidu kodaniku jaoks liikmesriikide poolt liidu keskkonnaõiguse õige kohaldamine, väidab ClientEarth, et avalikkusele sellise teabe kättesaadavaks tegemine, mis puudutab siseriiklike õigusnormide kooskõla liidu keskkonnaõigusega, on erilise tähtsusega ülekaalukas üldine huvi.
- 87 Komisjon väidab, et vaidlustatud kohtuotsuse punktides 107–109 sisalduv analüüs on täielikult Euroopa Kohtu praktikaga kooskõlas.

Euroopa Kohtu hinnang

- 88 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 83 ja 84 tehtud järeldusi, puudutab kolmanda väite analüüsimine üksnes nende vaidlusaluste vastavusanalüüside avalikustamata osasid, mis on hõlmatud üldise konfidentsiaalsuse eeldusega, põhjendusel, et sõnaselge otsuse tegemise kuupäeval olid need vastavusanalüüsid juba lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse, kuna komisjon oli asjaomasele liikmesriigile saatnud ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel märgukirja.
- 89 Sellega seoses tuleb meenutada, et selline üldine eeldus ei välista võimalust tõendada, et viidatud dokumendi avalikustamist õigustab ülekaalukas üldine huvi määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 viimase lauseosa alusel (vt selle kohta kohtuotsus komisjon *vs. EnBW*, C-365/12 P, EU:C:2014:112, punkt 100 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 90 Siiski on taotleja kohustus esitada konkreetset asjaolud, millel rajaneb asjaomaste dokumentide avalikustamist õigustav ülekaalukas üldine huvi (kohtuotsus *Strack vs. komisjon*, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, punkt 128 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 91 Käesoleval juhul väitis ClientEarth nii Üldkohtu menetluses kui käesoleva apellatsioonkaebuse raames, et läbipaistvuse ja demokraatia põhimõtted tähendavad kodanike õigust olla informeeritud sellest, kas siseriiklik õigus on kooskõlas liidu keskkonnaõigusega, ning osaleda otsustamisprotsessis.
- 92 Selles suhtes ei pea ülekaalukas üldine huvi, mis võib õigustada dokumendi avalikustamist, tingimata erinema põhimõtetest, mis on määruse nr 1049/2001 lähtekohaks (vt selle kohta kohtuotsused *Rootsi ja Turco vs. nõukogu*, C-39/05 ja C-52/05 P, EU:C:2008:374, punkt 74, ja *Strack vs. komisjon*, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, punkt 130).
- 93 Nagu Üldkohus õigesti vaidlustatud kohtuotsuse punktis 109 leidis, ei saa niivõrd üldist laadi kaalutlustest, nagu on esitanud ClientEarth, siiski kindlaks teha, kas läbipaistvuse ja demokraatia põhimõttel oli antud juhul eriline tähtsus, mis oleks võinud kaaluda üles põhjused, mis õigustavad keeldumist avalikustada tervikuna need vaidlusalused vastavusanalüüsid, mis lisati liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse (vt selle kohta kohtuotsused *LPN ja Soome vs. komisjon*, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punktid 93 ja 95, ning *Strack vs. komisjon*, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, punkt 131).
- 94 Sellest järeldub, et kolmas väide tuleb tagasi lükata.
- 95 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb ClientEarthil apellatsioonikaebuse esimese väite teise osaga nõustuda. Järelikult tuleb vaidlustatud kohtuotsus tühistada osas, milles Üldkohus tunnistas selles, et komisjon võib sõnaselge otsusega üldise eelduse alusel keelduda võimaldamast ClientEarthil tervikuna tutvuda nende vaidlusaluste vastavusanalüüsides, mille tulemusel ei olnud selle otsuse tegemise kuupäeval saadetud asjaomasele liikmesriigile ERTL artikli 258 esimese lõigu alusel märgukirja ning mida ei olnud seega lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse.
- 96 Ülejäänud osas tuleb apellatsioonkaebus jätta rahuldamata.

Hagi Üldkohtus

- 97 Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu teisele lausele võib Euroopa Kohus vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise korral teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.
- 98 Käesolevas asjas on Euroopa Kohus seisukohal, et menetlusstaadium lubab sõnaselge otsuse tühistamiseks esitatud ClientEarthil hagi üle otsustada ning et seega tuleb selle suhtes teha lõplik kohtuotsus.
- 99 Selle hagi raames käsitleb ClientEarth neljas väide määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmanda taande rikkumist, kuna komisjon eiras piire, mis kaasnevad nimetatud sättes ette nähtud erandiga.
- 100 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 95 ja 96 tehtud järeldusi, tuleb seda väidet analüüsida üksnes osas, milles see puudutab sõnaselges otsuses sisalduvat komisjoni keeldumist võimaldada ClientEarthil tervikuna tutvuda nende vaidlusaluste vastavusanalüüsides, mille tulemusel ei olnud selle otsuse tegemise kuupäeval saadetud asjaomasele liikmesriigile ERTL artikli 258 esimese lõigu alusel märgukirja ning mida ei olnud seega lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse.

- 101 Sellega seoses ilmneb käesoleva kohtuotsuse punktides 77–83 toodud kaalutlustest, et komisjonil ei ole õigus tugineda, mida ta käesoleval juhul tegi, üldisele eeldusele, et nende vastavusanalüüside tervikuna avalikustamine kahjustaks uurimisega taotletud eesmärkide kaitset. Komisjon peab iga vastavusanalüüsi puhul vastupidi uurima ja selgitama, kuidas tervikuna avalikustamine oleks konkreetselt ja tegelikult võinud kahjustada huve, mida kaitseb määruse nr 1049/2001 artikli 4 lõike 2 kolmandas taandes ette nähtud erand (vt selle kohta kohtuotsus LPN ja Soome *vs.* komisjon, C-514/11 P ja C-605/11 P, EU:C:2013:738, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 102 Järelikult tuleb neljanda väitega nõustuda ning seega rahuldada hagi käesoleva kohtuotsuse punktis 100 täpsustatud määral ning tühistada sõnaselge otsus osas, milles komisjon keeldus sellega võimaldamast ClientEarthil tervikuna tutvuda nende vaidlusaluste vastavusanalüüsides, mille tulemusel ei olnud komisjon selle otsuse tegemise kuupäeval adresseerinud asjaomasele liikmesriigile ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel märgukirja ning mida ei olnud seega lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse.

Kohtukulud

- 103 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõige 2 sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse, otsustab ta kohtukulude jaotamise. Kodukorra artikli 138 lõikes 3, mida artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on ette nähtud, et kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks, jäävad kummagi poole kohtukulud poole enda kanda. Nimetatud kodukorra artikli 140 lõige 1 näeb ette, menetlusse astuvad liikmesriigid ja institutsioonid kannavad ise oma kohtukulud.
- 104 Kuna ClientEarthi apellatsioonkaebus ja tema hagi Üldkohtus rahuldati osaliselt, tuleb otsustada, et ClientEarth ja komisjon kannavad ise enda apellatsioonimenetluse ja esimese kohtuastme menetluse kohtukulud. Parlament ja nõukogu kannavad ise oma apellatsioonimenetluse kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu otsus kohtuasjas ClientEarth *vs.* komisjon (T-111/11, EU:T:2013:482) osas, milles Euroopa Liidu Üldkohus tunnistas selles, et Euroopa Komisjon võib oma 30. mai 2011. aasta otsusega üldise eelduse alusel keelduda võimaldamast ClientEarthil tervikuna tutvuda nende vastavusanalüüsides, mis puudutasid erinevate liikmesriikide õigusnormide vastavust liidu keskkonnaõigusele ja mille tulemusel ei olnud komisjon selle otsuse tegemise kuupäeval adresseerinud asjaomasele liikmesriigile ELTL artikli 258 esimese lõigu alusel märgukirja ning mida ei olnud seega lisatud liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse kohtueelse faasiga seotud toimikusse.**
- 2. Ülejäänud osas jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 3. Tühistada komisjoni 30. mai 2011. aasta otsus osas, milles Euroopa Komisjon keeldus sellega võimaldamast ClientEarthil tervikuna tutvuda käesoleva kohtuotsuse resolutsiooni punktis 1 viidatud vastavusanalüüsides.**
- 4. ClientEarth ja Euroopa Komisjon kannavad ise oma apellatsioonimenetluse ja esimeses kohtuastme menetluse kohtukulud.**
- 5. Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu kannavad ise oma apellatsioonimenetluse kohtukulud.**

Allkirjad